

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 15503/2022
20.07.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хаџића и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ... (правних следбеника пок. тужиоца ГГ), ДД из ..., чији је заједнички пуномоћник Божидар Стевановић, адвокат из ... и ЂЂ (правног следбеника пок. тужиоца ГГ), чији је пуномоћник Гордана Михаиловић, адвокат из ..., против туженог Спортског друштва „Вождовац“ из Београда (правног следбеника Спортског друштва „Слобода“), чији је пуномоћник Бранислав Глогоњац, адвокат из ..., ради исплате накнаде вредности за изузето земљиште, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 294/22 од 02.06.2022. године, у седници већа одржаној 20.07.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против става другог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 294/22 од 02.06.2022. године, у делу којим је одбијена као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 389/2020 од 26.10.2021. године у односу на захтев тужиоца ДД.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 294/22 од 02.06.2022. године, у преосталом делу.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 389/2020 од 26.10.2021. године, ставовима првим, другим и трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи АА, тужиоцу ББ и тужиљи ВВ исплати износ од по 3.644.500,00 динара, (погрешно наведено по 3.644.000,00 динара), са законском затезном каматом од 26.10.2021. године до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу ДД исплати износ од 14.578.000,00 динара, са законском затезном каматом од 26.10.2021. године до исплате. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиљи ЂЂ исплати износ од 3.644.500,00 динара, са законском затезном каматом од 26.10.2021. године до исплате, док је одбијен као неоснован тужбени захтев за исплату законске затезне камате на наведени износ за период од дана подношења тужбе до 26.10.2021. године као дана пресуђења. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима АА, ББ, ВВ и ДД накнади трошкове парничног поступка у износу од 610.500,00 динара, а ставом седмим

изреке да тужиљи ЂЂ накнади трошкове парничног поступка у износу од 129.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 294/22 од 02.06.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиље ЂЂ и потврђена првостепена пресуда у одбијајућем делу става петог изреке. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом, другом, трећем и четвртном изреке, у усвајајућем делу става петог изреке и у ставовима шестом и седмом изреке. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужиља ЂЂ је поднела одговор на ревизију.

Испитујући дозвољеност ревизије у смислу члана 410. став 2. тачка 5., у вези члана 403. став 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011...10/2023, у даљем тексту: ЗПП), Врховни суд је оценио да је ревизија изјављена против става другог изреке другостепене пресуде, у делу којим је одбијена као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у односу на захтев тужиоца ДД дозвољена, а да је ревизија изјављена против другостепене пресуде у преосталом делу недозвољена

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, у делу у ком је ревизија дозвољена, Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нису учињене ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. и 2. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужилаца, сада пок. ЕЕ, био је власник парцеле .., укупне површине 788 м², по основу уговора о продаји Ов 602/35 од 18.05.1935. године, по основу ког је укњижено његово право својине у земљишно-књижном телу I, као земљиште без зграде. Сада пок. ЕЕ је 1950. године дозволио правном претходнику туженог, Спортском друштву „Слобода“, да на предметној парцели направи игралиште, а ово спортско друштво је направило и бараку. Колективним решењем Одељења за финансије Народног одбора Општине Вождовац од 21.01.1960. године, предметна парцела је постала друштвена својина даном ступања на снагу Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта - 26.12.1958. године, с тим да је иста остала у поседу ранијег сопственика ЕЕ. Решењем Комисије за национализацију при НОО Вождовац у Београду од 27.11.1959. године, национализован је и постао друштвена својина део пословне зграде- барака, који се састоји од једне пословне просторије - бифеа, величине 64,40 м², која зграда је уписана у земљишне књиге Другог среског суда у Београду КО Београд 3, уложак .., парцела .., као својина правног претходника туженог, Спортског друштва „Слобода“ из Београда. У наведеном решењу је констатовано да ће се по

правноснажности о решења национализовани део зграде уписати у земљишним књигама као друштвена својина, а на делу који није национализован као посебан део - својина Спортског друштва „Слобода“. Решењем Одељења за финансије НОО Вождовац од 09.12.1961. године измењено је решење од 27.11.1959. године утолико што је утврђено да се пословна просторија – барака изузима од национализације и оставља у својину правном претходнику туженог, Спортском друштву „Слобода“. Правном претходнику тужилаца, сада пок. ЕЕ, као ранијем сопственику наведене парцеле, који је као такав био уписан у земљишним књигама, никада нису уручена решења која су донета током поступка национализације и изузимања од национализације. На основу напред наведених решења, решењем Дн бр. 2166/62 од 03.04.1962. године, укњижено је у ЗКУЛ .. КО Београд, земљиште као земљишно-књижно тело I као друштвена својина, уз укњижбу права власништва на земљишно-књижном телу II - барака у корист Спортског друштва „Слобода“, а у теретном листу укњижено је право бесплатно коришћења земљишта под зградом и земљишта које служи за редовну употребу зграде, све док на том земљишту постоји зграда, а у корист власника зграде и његових правних следбеника. Решењем Дн 1000/97 од 12.03.1969. године укњижено је брисање укњижбе друштвене својине на земљишту – земљишно-књижно тело I и исто је укњижено као државна својина Републике Србије.

По извршеној провери у земљишним књигама и по сазнању за извршене промене у земљишним књигама, правни претходник тужилаца, сада пок. ЕЕ је поднео молбу ради брисања уписа права коришћења на предметној парцели у корист правног претходника туженог која је одбијена, са образложењем да се упис могао побијати редовним правним леком. Према препису ЛН бр. .. КО Вождовац од 13.10.2010. године, кат.парц. бр. ..., укупне површине 7,88 ари је у државној својини, са правом коришћења Спортског друштва „Слобода“ и уписано је постојање шест објеката, а као власник једног и држалац четири објекта уписано је Спортско друштво „Слобода“. Тужиоци су 05.02.2014. године поднели захтев за враћање одузете имовине, односно обештећење иза пок. ЕЕ и да је предмет захтева враћање, односно обештећење кат.парцеле .. КО Вождовац у површини 788,30 м². Закључком Агенције за реституцију од 18.03.2021. године утврђено је да је обустављен поступак по захтеву правних следбеника пок. ЕЕ за враћање одузете имовине, односно обештећење, због одустанка странака. Из извештаја Министарства финансија - Пореске управе Вождовац, Филијала Вождовац од 19.01.2016. године утврђено је да просечна тржишна вредност грађевинског земљишта кат.парц. ..., укупне површине 788 м², уписане у ЛН .. КО Вождовац износи 37.000,00 динара по м².

На овако утврђено чињенично стање, правилно су нижестепени судови применили материјално право из одредби Закона о експропријацији, у вези одредби Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта и Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, цитираних у образложењу нижестепених пресуда и оценили да је тужени, као корисник предметног земљишта, у обавези да тужиоцу ДД исплати накнаду за фактички експрописано земљиште, сходно његовом наследном делу на заоставштини пок. ЕЕ.

Неосновано се наводима ревизије оспорава правилна примена материјалног права.

Правни претходник тужиоца ДД, пок. ЕЕ је био земљишно књижни власник кат.парцеле .. КО Београд 3 на којој је, без акта о располагању правом својине, дозволио правном претходнику туженог да на парцели направи фудбалско игралиште. Упркос томе, правни претходник туженог је на парцели направио и пословну зграду - бараку, а након доношења решења о национализацији земљишта и изузимању из национализације бараке, о чему сада пок. ЕЕ није био обавештен, парцела је у земљишним књигама уписана као друштвена (потом државна) својина, уз укњижбу права власништва на бараци и права коришћења земљишта у корист правног претходника туженог. На тај начин, имајући у виду да се изградњом објекта од општег интереса на парцели више не ради о неизграђеном градском грађевинском земљишту, пок. ЕЕ је изгубио право на посед парцеле, самим тим лишен права из чланова 38. и 39. Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта.

Супротно наводима ревизије, пок. ЕЕ је правном претходнику туженог дао сагласност да парцелу, на којој је имао право својине, користи као спортски терен, на који начин се није одрекао својинских права на парцели. Ово тим пре што је по сазнању за национализацију и упис права коришћења на парцели у корист правног претходника туженог покушао да издејствује брисање уписа права коришћења у корист правног претходника туженог у земљишним књигама, односно да у парничном поступку утврди своје право коришћења.

Чињеница да је пок. ЕЕ лишен своје имовине без акта о подржављењу и без икакве накнаде, да је тужени постао носилац права коришћења на земљишту преко власништва на изграђеном објекту на парцели, води правилном закључку да ранији власник односно његови законски наследници немају могућност остварења својих права према одредбама Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, већ да им на располагању стоји једино право на исплату накнаде за изузето земљиште применом одредби Закона о експропријацији од туженог, који је као крајњи корисник земљишта и обвезник плаћања накнаде, у висини тржишне вредности земљишта, сходно одредби члана 42. Закона о експропријацији, са законском затезном каматом од дана пресуђења па до исплате, у смислу члана 277. Закона о облигационим односима.

У ревизији тужени понавља наводе истакнуте у жалби против првостепене пресуде, којима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије у преосталом делу, у смислу члана 410. став 2. тач. 4. и 5., у вези члана 403. став 3. ЗПП, Врховни суд је оценио да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 410. став 2. тачка 4. ЗПП је прописано да је ревизија недозвољена ако лице које је изјавило ревизију нема правни интерес за подношење ревизије, а тачком 5. истог члана је прописано да ревизија није дозвољена ако је изјављена против пресуде против које по закону не може да се поднесе (члан 403. ст. 1. и 3.).

Према члану 403. став 3. ЗПП, ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима, ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску

противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба у овој правној ствари поднета је 06.02.2014.године, када је 1 евро, према средњем курсу Народне банке Србије, износио 116,0376 динара.

Тужиоци се у поступку налазе у положају формалних супарничара из члана 205. ЗПП. Због тога се вредност предмета спора, меродавна за оцену дозвољености ревизије одређује према вредности главног захтева сваког од тужилаца засебно. Тако одређена вредност предмета спора побијаног дела за тужиоце АА, ББ, ВВ и ЂЂ износи по 3.644.500,00 динара, што представља динарску противвредност износа од по 31.407,92 евра.

Како вредност предмета спора побијеног дела правноснажне пресуде у односу на сваког од наведених тужилаца не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, Врховни суд је утврдио да је ревизија изјављена против става другог изреке другостепене пресуде у делу којим је одбијена као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у односу на захтев наведених тужилаца недозвољена.

Тужена нема правни интерес за подношење ревизије против става првог изреке другостепене пресуде којом је одбијена као неоснована жалба тужиле ЂЂ и потврђена првостепена одлука у одбијајућем делу захтева за исплату камате на главно потраживање, јер је доношењем такве одлуке тужена успела у спору.

Поред наведеног, у смислу члана 28. ЗПП, за утврђивање права на изјављивање ревизије као вредност предмета спора меродавна вредност главног захтева, док се камате, уговорна казна и остала споредна тражења, као и трошкови поступка не узимају се у обзир, ако не чине главни захтев.

У конкретном случају тужени ревизијом побија и одлуку о трошковима првостепеног и другостепеног поступка, што у овој правној ствари не представља главни захтев, већ споредно потраживање.

Из наведених разлога, применом члана 413. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић